
Kaposszerdahelyi népdalok

Ebben az évben jelent meg Pintér József és Pintérné Drenda Ibolya szerkesztésében a *Szerdahelyi kertek alatt* című, kaposszerdahelyi népdalokat tartalmazó kiadvány. Könyvünkben ízelítőt szeretnénk adni azokból a dalokból, amelyeket a szerdahelyi emberek az elmúlt években, évtizedekben énekeltek.

BEVEZETŐ

Énekelni jó, van, akinek a dal természetesen, könnyedén szólal meg a legszebb „hangszeren az emberi hangon, és van, akinek tanulnia kell. Mindkét típus érzi, hogy a tudást ápolni kell, mint a bimbózó vagy kinyílt virágot, ilyen a népdal is, mely életünkről szól, az egymást követő nemzedékek megjegyzik vagy lejegyzik. Az olyan emberek, akinek a munka mellett nem jutott elég idő az előbbiekre, - de füle és szíve van hallani, befogadni a zene örök, lelket melengető, sokszínű világát - a nyugdíjas évek hozzák el a lehetőséget mindeerre.

Összejöveteleken, rendezvényeken az idősödő emberek éneke hallatán megbabonázza elgondolkodunk, hogy mitől érezzük sajátunknak - mert megszólítanak bennünket, olyan örömről és bánatról szólnak, amit mi is átélünk. A bennük lévő szépség és érték hallatán ösztönzést érzünk arra, hogy magunk is megtanuljuk és énekeljük a dalokat.

1999. novemberében Mester József a Kaposszerdahelyért Egyesület vezetője és Szabados Péter a Somogy Megyei Művelődési Központ igazgatóhelyettese felkértek, hogy a Kaposszerdahelyi Nyugdíjas Egyesületet patronáljam a karácsonyi hangversenyre való felkészülésben. Ebből máig tartó együttműködés alakult ki, melynek alapját a népzene adta. A Simon Ferencné - Rózsika vezette egyesület szándéka, és a magam szakmai beállítódása találkozott.

2001. decemberében Kaposszerdahelyen, a nyugdíjasok karácsonyi ünnepségén vettünk részt. Beszélgetés, énekelgetés közben megható és emlékezetes maradt számunkra az est egyik, műsoron kívüli szereplőjének, az akkor 85 esztendő, bottal, nehézkesen járó, de szellemileg annál fiatalabb özv. Párkányi Istvánné, sz. Horváth - Pintra Máriának varázslatos éneke.

Ez az élmény és a nyugdíjas egyesület lelkes tagjainak, örömet adó együtténeklése adta az ötletet számunkra, hogy gyűjtsük fel Somogy megye egyik legszebb domborzatú vidékén élő emberek megőrzött, énekelte dalait. Néhány népdal emlékeztetett, részben vagy teljesen az általunk is ismert népdalokra, de szövegük azokétól meglepően eltérő volt, azok tájjellege, találó egyedisége feltétlenül megőrkítésre méltóvá tette őket.

Fáradhatatlan segítők voltak, a ma már Kaposszerdahelyi Nyugdíjas Egyesület Népdal-köre néven sikeresen szereplő, ismertté vált körtagok és Mária néni, aki ma 88 éves.

Mindannyiunk életének része a dal. A hétköznapiakban jelenléte áldásos hatása, s ezt Mária néni tanulságos mondata is bizonyítja, aki egyszer panasz helyett nevetve mesélte: „Már megint végig énekeltem az éjszakát, mert nem tudtam aludni.”

Mai világunkat és lelkünket tegyük még szebbé, gazdagabbá, teljesebbé azzal, hogy minél több dalt tanuljunk meg, találjuk meg a közös éneklés örömet, és ezeket adjuk tovább a fiatalabb korosztálynak, magunkénak vallva Kodály Zoltán szavait: „És mint az ékszer is holt kincs a láda fenekén, életet akkor kap, ha viselik; a népdal is, mennél többeké lesz, annál nagyobb lesz világitó és melegítő ereje.”

Kapospár - Kaposszerdahely, 2004

Pintér József és Pintérné Drenda Ibolya

Szerdahelyi lányok

Tempo giusto ♩ = 115 A Népdalkör műsorából

1. Szer- da- he- lyi lá- nyok, ho- gyan jár- tak,
A kis- kút- ban ví- zet nem ta- lál- tak. Mer' a kis- kút be- fa- gyott,
a sze- re- tőm el- ha- gyott, szom- bat es- te.

2. Szerdahelyi lányok olyan fessek,
Mikor a csarnokba tejet visznek.
Sárga cipő, nyírett haj, a kannájuk tele
van vizes tejjel.

3. Szerdahelyi utca jaj de sáros,
Végig menni rajta, nem tanácsos.
Összekötik a kezem, úgy kísérek
engemet a zsandárok.

4. Zsandár uram, tessék meghallgatni,
Olyan szépen tudnék könyörögni.
Eressze el a karom, a babámat
akarom megölelni.

Réten, réten, sej a szerdahelyi réten

Tempo giusto ♩ = 100 özv. Párkányi Istvánné

1. Ré- ten, ré- ten, sej a szer- da- he- lyi ré- ten,
El- vesz- tet- tem a zseb- be va- ló ké- sem.
Ké- sem u- tán a ka- ri- ka- gyú- rű- met,
Azt saj- ná- lom, nem a ré- gi sze- re- tő- met.

2. Réten, réten, sej a szerdahelyi réten,
Lovam legeltettem kötőféken.
Elszakadt a kötőfékem szára,
Szombaton este voltam nálad utoljára.

3. Menj el, menj el, sej, ha útnak indultál,
Ha engemet megszorítottál.
Írd fel a nevem a kalapod szélére,
Ha leveszed akkor jussak az eszedbe.

Barna kislány a konyhában mosogat

Tempo giusto ♩ = 90 özv. Párkányi Istvánné

1. Bar- na kis- lány a kony- há- ban mo- so- gat,
 Sze- re- tő- je az ab- la- kon ko- pog- tat.
 Ne ko- pog- tass, gye- re be, bar- na ba- bám,
 Nem ha- rag- szik te- rád az é- des- a- nyám.

2. Vesd be babám az ágyadat a falig,
 Nálad alszom kivilágos virradtig.
 Reggelig Mariskám, ej, de reggelig,
 Még a te jó, sütő-főző, pénzpazarló, legénycsaló, tézstaszelő, levesmerő, = 5x:t, l, r d
 édesanyád = t, d r m - aluszik.

Porzik, porzik a szerdahelyi utca

Tempo giusto ♩ = 100 özv. Párkányi Istvánné

1. Por- zik, por- zik a szer- da- he- lyi ut- ca, hogy- ha vé- gig me- gyek raj- ta,
 Ró- zát nyí- lik a ba- bám ab- la- ka, hogy- ha be- te- kin- tek raj- ta.
 Nyisd ki ba- bám ab- la- ka- i- dat, hadd mond- jam el pa- na- sza- i- mat,
 Mert egy ka- to- ná- nak sok is a pa- na- sza, nin- csen a- ki meg- hall- gas- sa.

2. Este mikor hazafelé mentem a szeretőm utcájába',
 Ott várt engem, sej, de ott várt engem virágcsokros ablakába'.
 Nyisd ki babám a tizenkettőt, te voltál az igaz szeretőm,
 Nyisd ki, nyisd ki, nyisd ki mind a tizenhármát, csókolom a picit század.

El, el, elmegyek, nem maradok e tájon

$\text{♩} = 100$ A Népdkör műsorából

1. El, el, el- me- gyek, nem ma- ra- dok e tá- jon,
 Hogy a ba- bám gyön- ge szí- ve ne fáj- jon.
 Mert a ba- bám gyön- ge szí- ve na- gyon fáj,
 Szö- két sze- re- tek, mert a bar- na meg- csalt már.

2. Nem, nem, nem írok, nem írok több levelet,
 Szilaj csikó rugta el a kezemet.
 Szilaj csikó, fájdalmas a rugása,
 Sír a szeretőm, hallik a zokogása.

Szerdahelyi kertek alatt

Tempo giusto $\text{♩} = 100$ özv. Párkányi Istvánné

1. Szer- da- he- lyi ker- tek a- latt fo- lyik el a ka- ná- lis,
 Ab- ban für- dik, ab- ban für- dik még a gó- lya ma- dár is.
 Ab- ban für- dik a gó- lya, mé- gis sá- ros a tol- la,
 Az én ked- ves kis- an- gya- lom leg- szebb lány a fa- lu- ba'.

2. Csütörtökön virradóra jöttem meg a csatából,
 Leesett a, leesett a vas a lovam lábáról.
 Ha leesett, leesett, kese körme eltöredezett,
 Az én kedves kisangyalom, rólam elfeledkezett.

Utca, utca

$\text{♩} = 110$ A Népdalkör műsorából

Ut-ca, ut-ca, ut-ca, ut-ca, szer-da-he-lyi ut-ca,
 U-tol-já-ra vé-gig me-gyek raj-ta.
 U-tol-já-ra meg-ál-lok egy ház-nál,
 Az én ked-ves kis-an-gya-lom rá-csos ka-pu-já-nál.

A helyi műkedvelő csoportok rendszeresen tanultak be színdarabokat, amelyeket előadtak a szerdahelyi nézőknek. Az 1940-es évek elején olyan színdarabokat adtak elő, amelyek elősegítették a hazafias nevelést. Az egyik ilyen színdarabban énekelt nótát *Karancz János* hangszerelte. A kotta sajnos elvesztett, jelenleg a nóta szövege áll rendelkezésünkre.

Fenn a Kárpátokba!

Fenn a Kárpátokba,
 Nagy hegyeknek alján,
 Virágok nyíllanak, magyar hősök sírján.
 Keresztfájuk nincs már, régen elenyészett,
 Mást adott helyette az ősi tenyészet.
 Növesztett helyette kakukkfüvet mályvát,
 Sok-sok szegfűt, illatozó zsályát.
 Magyar, ha arra jársz ott a határszélen,
 Virágot le ne tépj, sehol sem a réten,
 Mert ott minden virág magyar szívből fakad,
 Mert ott magyar vér úgylis alig marad, úgylis alig marad.
 Kárpáti virágok, nyíllatok csak szépen, mi gondolunk rátok.